

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

**Szerkesztői szállás és kiadó-
hivatal:**

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda: váci utca, 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozhorlással, valamint vidé-
ken postai szétküldéssel egész évre
16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapokat és ünne-
peket kivéve mindennap.

Hirdetések háromszor hasábozott soraért
vagy annak helyecért 5 ujkr. s 30 ujkr. bé-
lyegdíj számítatik.

Figyelmeztetésül.

**Teljes-számú példányok január 1-től
még megrendelhetők.**

Angolhon és az egyházi állam.

II.

(B.) Az angol lapok az egyházi államban semmi jóra sem akarnak akadni. Ők csupán gyaláznivalót találnak ott. E végből csak naponta azon hálátlan munkához látnak, hogy a pápai kormány gyöngeségeit, kisebb hibáit fölfedezék, e végből Rómában drága pénzen saját levelezőket tartanak; s ha ily uton sikerül nekik valamely nem épen dicséretes ténnyt meg tudni, nem fáradnak bele, azt minden oldalról forgatni, commentálni, nagyítani; ők a kivételt szabály gyanánt veszik, s nem szűnnek meg a pápai kormányt a kormányok legrosszabbjának kikiáltani, mert p. o. Romagnában valahol rablás történt. Nem egyszer történt már meg, hogy a kikürtölt tény egészben koholt volt. Mindenki érzi, hogy mily nemtelen az ilyen eljárás, mely mutatja, hogy Róma elleni érzik, miszerint rossz az ügy, mely mellett báuznak; de minthogy ők a pápát s ennek kormányát minden áron lektüzdeni akarják: oly fegyverhez nyulnak, mely meggyalázza a vele élő, valamint dicsőségére válik annak, ki ellen használtatik; mert aki nagyításhoz s hazugsághoz folyamodik, hogy ellenét lektüzdje, azzal egyszersmint bevallja, hogy ennek igazi

hibái jelentéktelenek, alig észrevehetőek. Nehogy ellenem ezen nemtelen eljárását mi is követni láttassunk, mielőtt a mult cikkben ígért párhuzamhoz fogunk, jelen cikkünkben elősoroljuk azon jót, mely Angolhon közéletében található; másrészt egész őszinteséggel bevalljuk a rosszat, melyben az egyházi állam sínylik.

Hogy a jó, mely Angolhon közéletében található, nem kevés, kitűnik abból is, hogy az a híres francia publicistának, Montalembertnek anyagot szolgáltatott egy egész könyvre, mely Angolhonban és Franciaországban nagy figyelmet gerjesztett.*) — Mindenekelőtt is tehát az *angol alkotmány szép és jó.*

János angol király 1215ben adta ki a Magna charta-t. Lényeges tartalma ebből áll: a király megígéri, hogy jogaiban senkit sem fog sérteni; hogy visszaállítja a kormányzatot és az igazságszolgáltatást a régi angolszász és normann szokások szerént; hogy senkit birtokától meg nem foszt; senkit el nem fogat, számkivetésbe nem küld hozzá hasonló bírák nélkül; az igazság kiszolgáltatását sem el nem halasztja, sem meg nem tagadja; hogy a törvényszék nem fogja a királyt utáiban követni, hanem az Westminsterben a nép szeméi előtt fog bíraskodni. A városoknak megerősítetnek szabadalmaik s szabadszokásaik, s többneműadók alól fölmentetnek. Mindenki személyének s vagyonának teljes biztonságával szabadon járhat és kelhet. A beszállásolások s a természetbeni járulékok, melyek a királyt utazásaiban eddig megillették, a jövőben megszüntetnek. A király az ország-nagyok s bárók megegyezése nélkül nem fog új adót követni, sem hadfiakat szedni. A papság

*) De l'avenir politique de l'Angleterre, par le comte de Montalembert. Paris, Didier et Comp. 1856.

választási szabadságot és saját törvényszéket nyerend. — S mi végből adta János király a chartát? Ennek előszavában van a válasz: Ad honorem Dei et exaltationem sanctae Ecclesiae. Istennek dicsőségére és szentegyházának felmagasztaltatására. S kiknek tanácsára adattak mind-ezen szabadságok? Per consilium venerabilium Patrum nostrorum: Stephani Cantuariensis Archiepiscopi totius Angliae primatis et sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, Henrici Dubliniensis Archiepiscopi, Petri Wintoniensis, Jocelini Bathoniensis et Glaston, Hugonis Lincolnensis, Walteri Wigornien., Willielmi Coventres., Benedicti Rofens. Episcoporum; et Magistri Pandulphi, Domini Papae subdiaconi et familiaris, etc. Az angol szabadság tehát lényegesen katolikus. Eredetere, céljára, szerzőjére, tanácslóira, pontjaira, sőt még nyelvére nézve is katolikus. Az angolok ugyanerre azt mondják, hogy a Magna charta János királytól kiesikartatott. De ez esetben is megkell vallaniuk, hogy a katolikus clerusnak ezen erkölcsi erőszakban is nagy része volt, s hogy ekként ez pártolója az igaz szabadságnak nem barátja a despotismusnak.

A másik angol intézmény, melyet nem lehet eléggé dicsérni, *kormányzatának módja*. Az angol kormányzatnak valódi alapját a községek autonómiaja, a *Self-governement* képezi. Angolhonban nincs bureaucratia, s ebben rejlik szabad institúciónak java, egész szépsége. A francia forradalomnak legnagyobb veszélylyel fenyegető napjaiban mondá lord Grenville: „A kormányt támogatni kell, de óvakodjunk a kormánytól kívánni, hogy ő mindenben minden legyen.“ Az angol kormány ekkoráig föl is ösmerte ezen kötelességét, nem tett oly igényeket, melyek Franciaország látszólagos erejét képezik, s mindent félretenni igyekeznek, ami nem politikai természetű. Az állam-istennek a mai társadalom nyakára oly súlyosan nehezülő ezen bálványoknak, Angolhonban még nem emeltetett oltár.

A harmadik pont, mely Angolhonban esodálkozásra ragad, népségének mindenben megnyugvó jelleme, melynél fogva az igen könnyen kormányoztathatik. Ezen megnyugvás a természet rendjére s a politikai viszonyokra egyaránt kiterjed. Caracciolo, ki III. György idejében a nápolyi követ volt, azt szokta mondani, hogy Nápolyban a hold jobban melegít, mind Londonban a nap. A londoni ködök világszerte ismeretesek. Az angolok föl sem veszik ezen naplúányt, ők úgy tesznek, mint azon költők, kik véginségre jutván, dicséneket költenek a szegénységnek; szintígy ők is a nap helyett a fire-side, vagyis a kandalló kellemeit dicsőítik, s elhitetik magukkal, hogy ők a legboldogabb égalj alatt születettek. S mi baj van abban, hogy csalódásban élnek?

Nem áll-e az emberi élet legnagyobb részt csalódásokból? S valamint a természet elkerülhetlen bajain, szintígy nyugosznak ők meg a politika mellőzhetlen bajain is. „Ha az angolok nem szabadok, mondá egykor Montesquieu, legalább hiszik, hogy szabadok; mi egyremegy.“ Ők segítnek bajaikon, amennyire lehet, ha pedig nem lehet, békettűrés által azokat kevesbítik. A szolgálósztály belátja, hogy ezen világon szükségképen kell lenni embereknek, kik parancsolnak, s olyanoknak, kik engedelmeskednek. S ő tovább is csak szolgál. A kereskedő úzérkedik, a hevér turja a földet, mindenki úzi mesterségét, mint elkerülhetlen kénytelenséget. Nem lehet megmondani, ily lelkület mennyire enyhíti a társadalmi bajokat, mennyire könnyíti a kormányzást; Bárcsak ezen önmegtágadásnak kisdél része is feltalálható volna Rómában!

De Rómának egész szerencsétlensége épen abban áll, hogy a forradalmak következtében a pogány elem ott folytonosan burjánzik s a katolika egyház polgárosító működését szünet nélkül ellensúlyozza, akadályozza. Azon iszonyú pusztítás után, melyet a vándorló népek Rómában elkövettek, Crescentius Numantianus, ezután bresciai Arnold akarta Péternek kimozdíthatlan szikláját megingatni s mint mondák: a rómaiakat az egykori köztársaság nagyságára emelni; mi annyit tesz: a századok óta főnálló kormányt megbuktatni, helyébe elavult, a kül- és belviszonyokkal többé meg nem férő kormányformát állítani, feleleveníteni a törvényeket, melyek korgyöngeségből már rég kimentek a divatból s melyek a nyers tömeg által már meg sem értettek. A tizenötödik században ugyanazt kísértette meg Porcari István, de egyebet nem eszközölte, mint azt, hogy hátráltatta a jót, melyet a pápák távolléte alatt majd elpusztított Rómába visszatérő nagy pápa, V. Miklós mivelni akart. Hogy ne enlítsem Rienit s egyéb kalandorokat, a mult század végével a francia forradalmárok jöttek Rómába, s miután a pápát székéről elűzték, *Berthier* a Capitoliumban így kiáltott föl: „Catonak, Pompeiusnak, Brutusnak, Cicerónak, Hortensiusnak árnjai, fogadjátok ezen capitoliumon a szabad franciák hódolatát . . . A gallusok ama fiai kezökben a béke olajágával jönnek ezen szent helyre, hogy ott helyreállítsák a szabadság oltárait, melyeket a Brutusok elseje emelt.“ Ugyazon jelenetekkel s törekvésekkel találkozik Mazzini alatt, A Scipiók, Curtiusok, Torquatusok, Fabiusok árnjai ismét előidézettek sírjaikból, s ők megjelentek, egész Olaszhonból Rómába sereglettek. Rossi miniszter meggyilkoltatott, gyilkosa Brutusnak kiáltatott ki, a szent atyának menekülnie kellett, s a római köztársaság a nagy Hadurnak segítségül hívása mellett

fölszer
Quiri
terem
akörül
s ime
ujulva

A
végig
dolgo
azon
mány
küzdé
pápák
köve,
kik a
Ha az
jölléte
Londo
a vilá
den o
mert a
igazsá
nos ha
noszol
tott g
nézve
valam
nyek
dóság
ságot
megva
mitől
Fiain
Arnol
Porea
szaba
akarta
lálták
keres
foljuit

A es.

kihat
vajda

a fen
evang
nyiltp

*)
Civita
**)
III. p.

észt es-
rülhetlen
politika
nem sza-
lább hi-
ök segít-
edig nem
A szol-
ükségké-
solnak s
B tovább
a hevér
ét, mint
a társa-
ormány-
kisdéd

ége épen
ztében a
a katho-
et nélkül
úpusztí-
ban el-
án bres-
lithatlan
rómaia-
emeli;
ormányt
elviszo-
rmat ál-
ek kor-
vatból s
m értet-
isértette
közölti,
a pápák
vissza-
t. Hogy
rokat, a
almárok
ól elüz-
tott föl-
erónak.
apitoliu-
gallusok
ek ezen
szabad-
emelt.
találko-
k, Tor-
éztettek
zhonból
gyilkol-
a szent
szátsá-
mellett

fölszenteltetett. A tartományi követ urak pedig Quirinusként bálványozóbrát a Capitolium egyik terében felállították s pyrrhusi táncra keltvén, körülugrándoztak*). Alig mult el egy évtized, s ime napjainkban ama gyászos jeleneteket meg-újulva látjuk.

Aki a forradalmak ezen egész láncolatán végigtekint, be fogja látni, hogy Rómában a dolgok nem állhatnak a legjobb lábön, s hogy azon forradalmak következtében mind a kormányoknak, mind a népeknek sok nehézséggel kell küzdeniök. De ki az oka ezen állapotnak? Tán a pápák, kiknek kezük oly sokszor meg valának kötve, vagy nem-e inkább azon forradalmárok, kik a pápák éltető munkásságát zsisbasztották? Ha azon megrázkodtatásoknak, melyek Róma jóllétét feldúlták, csak századrésze érte volna Londont, ez soha sem virágzott volna föl. Róma a világnak azon kiváltságos városa, mely minden oldalról a legkeményebben ostromoltatik, mert az igazságnak s a jónak széke, s mert az igazság és a jó a világban szükségképen folytonos harcban él, hogy kiállhassa a próbát. A gonoszoknak a katolikus Róma ellen központosított gyűlölete a legfényesebb bizonyosság arra nézve, hogy ő az igazságnak s a jónak forrása, valamint a forradalmak s a pápák elleni merények sokasága az ő világi fejedelemségök állandóságát a legünneplésében hirdeti. Ezen igazságot nem mi találtuk ki, Gioberti már előttünk megvallotta azt, mondván: „Tudjátok-e, hogy mitől függ Róma ereje polgári ügyekben is? Fiainak engedelmességétől. Crescenzio, bresciai Arnold, Nicolao di Lorenzo, Baroncelli Ferenc, Poreari István Rómának újjászületését a pogány szabadság némi árnyképek fölelevenítése által akarták eszközölni s e vállalatban vesztőket találták. Fölötte nagy volt az anachronismus, a keresztény Rómát a pogányság institutióinak följújtása által regenerálni akarni**).

HIVATALOS.

A cs. k. vallás- és oktatásügyi miniszteriumnak 1860. január 10-kén kelt

rendelete,

küldhető Magyar-, Horvát- és Tótországra, a Szerb- vajdaságra s temesi bánárságra, és a Katonai Határőrvidékre,

a fén elősorolt koronaországok mindkét hitvallású evangélikusok ügyében 1859. sept. 1-jén kelt legfelsőbb nyiltparancs és 1859. sept. 2-kán kelt vallásügyminisz-

*) Lásd: Del Risorgimento del Paganesimo in Italia. Civiltà cattolica, ser. II. vol. I. p. 161.

**) Introduzione allo studio della filosofia. 1850; Tom. III. p. 48.

teri rendelet, (birodalmi törvénylap 160—161. szám) foganatosítása iránt.

Az 1859. szeptember 1-én kelt legfelsőbb nyiltparancs, és a vallás- és oktatásügyminiszterium 1859. sept. 2-kán kelt rendelete által, a magyar-, horvát- és tótországi, szerb-vajdasági s temesi bánársági és a katonai határőrvidéki mindkét hitvallású evangélikusoknak lehetővé tétetett, nemsokára teljesülve látni azon régóta táplált és gyakran fölterjesztett kívánságukat, hogy egyházi rendtartásuk végképeni megalakítására szükséges, törvényes zsinatokat tarthassanak. Hogy pedig ezen feladat, mely az idézett legfelsőbb nyiltparancs LV. és LVI. §§-ban is világosan a zsinatok teendőjének nyilvántatott, lehetőleg rövid idő alatt valósuljon, s a legközelebbi zsinatok ugyanazon nyiltparancs XLIV. §-hoz képest haladéok nélkül egybehívathassanak, most már a fönemlített országokbeli mindkét hitvallású evangélikusok dolga, minelőbb, a zsinatban hivataluknál fogva résztvevő, valamint az arra küldendő egyének választásához fogni.

Ezen választások rendes eszközlése végett azonban, amint azt a viszonyok természete kívánja, legközelebb a helybeli egyházi községek, s annakutána az egyházmegyék és egyházkerületek, illetőleg ezeknek közgyűlései és consistoriumai alakítandók meg az idézett legfelsőbb nyiltparancs határozatai szerint.

Számos községek, azon helyes fölfogásból indulva ki, hogy a törvényesen szabályozott zsinatokhoz vezető ut csak az ezen rendezésbeni fokozatos előhaladás által található föl, s a rendezett egyházi állapotokra leendő átmenetel is csak azáltal készíthetetik elő: rendezésöket maguk szántából az 1859. sept. 2-án kelt miniszteri rendelet szerint már eszközözték.

Ennélfogva semmisen ellenzi azt, hogy az ilyes községek haladéok nélkül esperességeik s annakutána a superintendenciák rendezéséhez fogjanak.

Azon helybeli egyházközségek pedig, melyek rendezésöket még meg nem kezdték, saját érdekökben ezennel fölszólítatnak, hogy a rendezést haladéok nélkül teljesítsék, s arról legfölebb 1860. március végeig egyházi előjárásözuk, mint a politikai hatóságok útján is, az országos hatóságoknak, (a Határőrvidéken a hadi fölkormányoknak) jelentést tegyenek.

Oly helybeli egyházközség, mely 1860. március végeig jelentést nem tesz aziránt, hogy magát az 1859. sept. 2-án kelt miniszteri rendelet határozatai szerint rendezte legyen, a cs. kir. kormány s ennek valamennyi organumai által rendezettnek többé nem tekintethetik és el nem ismertethetik, s ennél fogva az ezen elismerés által föltételezett minden igényeit és jogait elveszti. Az ilyes egyházközségnek testületi joga élvezetébe való visszahelyezése csak a politikai országos hatóság (a katonai Határőrvidéken a hadi főparancsnokság) jóváhagyásának kikérése mellett, azon esetben történhetik, ha szorosban be van bizonyulva, hogy az utóbb a törvényes szerkezetet elfogadta.

Ellenben egy egyházközség sem vonhatja ki magát rendezésének elmulasztása által az öt illeto kötelesegek és tartozások teljesítése alól. Az egyházi és iskolai célokra megtagadott vagy általában késedelmes fizetések, az azok huzására jogostottak folyamodása folytan mindenestre a fönálló szabályok szerint, a politikai közigazgatási közlönyök által fognak behajtatni.

Egyházmegyei (tractualis) közgyűlések ezentúl csak az 1859. sept. 2-ki miniszteri rendelet által kiszabott szerkezetben s ennél fogva csak azon helybeli egyházközségek rendezésének megtörténte után tarthatók, a melyeknek papjai és világi küldöttjeik ezen conven-

tekre meghívotnak. Ha az ekkép egybeült egyházmegyei gyűlésen még nem rendezett egyházközségek képviselői is megjelenének, ezek szavazatjoggal nem bírnak.

Ha pedig a főnebbi intézkedés ellenére esperességi conventek oly egyházmegyékben, melyeknek egyházközségeik magukat az 1859. szeptember 2-án kelt miniszteri rendelet szerént még nem rendezték, vagy ezen rendeletnek meg nem felelő szerkezetben tartatának, azoknak határozatai semmiesek és érvénytelenek leendnek. Az esperességi egyházközségek rendezésének megtörténte után tartandó első esperességi közgyűlés szándékolt egybehívásáról, az illető esperes által mind superintendensi hivatala, mind pedig megyei hatósága útján (a Határvidéken az ezredparancsnokság útján) is, a politikai országos hatóságnak jelentendő, oly célból, hogy minden hátránynak, mely az esperességi organumok törvényes létezése iránti kétségből támadhatna, jökor eleje vétessek.

Ezen jelentés legfőlebb f. évi április 15-éig elváratik, s azon esperességek, melyek a jelentést addig meg nem teszik, törvényesen rendezetteknek többé szintén nem tekintethetnek.

Ezen, a helybeli egyházközségek rendezése után tartandó első egyházmegyei közgyűlésre az 1859. sept. 2-án kelt miniszteri rendelet (46. §) azon határozata, hogy az azon tárgyalandó ügyeket az esperességi consistóriumban kellőleg elő kell készíteni, nem alkalmazandó. (Végé követk.). (B. II.)

LEVELEZÉSEK.

Székes Fehérvár, jan. 15-én 1860. A vihar, mely bizonyos helyen dühöng, messze kiterjeszti rezgéseit; ezek azonban lassankint minden nyom nélkül szoktak eltűnni. Az „Idők Tanja” ellen a fővárosban támadt vihar nálunk is érezhető volt; minek következtében komoly és józan férfiak is ingadoztak. Most, midőn tapasztalják, hogy az említett lapot minden ördögűzés nélkül olvashatni, és annak minden lapja tiszta vallásosságot, szelplőleu hazafisúságot tanúsít: belátják tévedésöket, főlismerik a kenyéririgység halvány arcát, megbarátkoznak a gyanusított lappal. Attérek a napi eseményekre. Városunk és megyénk főpásztora, mságos *Farkas Imre* püspök ur tevékenységében eruyedetlen jótékonyágában kifogyhatlan. Alig szede össze erejét, melynek megfeszítésével szándékozott november derekán közel Adonyhoz egy kápolnát fölszentelni, de az odatett útjában nagyobbdó betegsége miatt nem teljesíthető: december 8-án Iszka-Szent-Györgyön mságos báró *Bajzath György* es. kir. tanácsos és Nagy-Gergely-rend lovagja, házi kápolnájában egy igen örvekeny ünnepélyt volt kegyes öszszekötni a mságos háziaszonság névünnepevel. Ugyanis kéros Tóth József köztisztelőtű megyei főnök ur által megkeretvén, hogy serdülő hajadonát kemé föl szent olajjal hitlünk bajnokává, ő msága gyöngékedő állapotában is szivesen ajánlá meg az említett napra egyházi szolgálátát. A szent esekelvny folytán ejtett főpásztori szözata feledhetlen lesz a jelenvotlak emlékezetében; kiknek huzgó imája hosszú s boldog életet könyörge az áldott főpásztornak, a mságos háziaszonsyának és hitlünk új bajnokának, a mely vallásossága, ritka miveltségt, testi és lelki szép tehetségekkel diszelgő Tóth Vilma kisasszony-nak. — Jöttelet a két utóbbi évben sütyos, legkevésobbre számitva, 20,000 frtanyi veszteséget szenvedt tiz és jég által ó msága keveset jövedelmező két püspöki birtokán; mindazáltal teljes lelkülettel jó fia levén a látogatók menyneit Atyának, csökkal nintegy elhoritva visszatesszi süjó

kezébe azt a keveset is, amit még megkimélt és el nem vett. Nem említvén azon százakat és czeket, miket az ország minden részébe a hozzáfolyamodó szegényeknek elküldözget; a kebelbeli szegényeknek elosztogat; a múltév folytán a székes-fehérvári két plébániának több száz forintra menő egyházi ruhákat, a székesegyháznak pedig legujabban háromezer ujforinton gyönyörű egész templomi öltözéket vásárolt; szüeltese helyén Zámolyon az általa készített s nem rég megrepedt nagy harangot újraöntet és nagyobbittatá. A minden földi javak adományszözja fizesse neki vissza százsoros kamattal.

* * *

LAPSZEMLE.

A „Religio” felkes szerkesztöje *Somogyi Károly* ur, miutau lapja f. é. 2-ik számában a Szent-István-Társulat f. havi gyűlésének hiteles leírását adta, a kath. olvasóközönség közöhaljtására, mind saját helyzetének valódí földlerítésé, mind némely lapok *ferde* közleményeinek helyreigazításá végett, a „Rel.” 3. s 4. számában ezeket írta: „Igrétünkhoz képest, a Szent-István-Társulatnak jan. 5-én tartott választmányi gyűlése fölö szóló jelentéshez, — legközelebb a „Pesti Napló” érintett előadására vonatkozólag, — némely észrevételeket esatolunk. Mindenekelőtt figyelembe kérjük azon körülményt vétetni, hogy a kérdéses ügynek több mint egy egész havi szenvedélyes, és gyakran személyes érzelmeket is sértő meghányatása után, ez az első szó, melyet a t. olvasó közönséghez magunk érdekében és mentésöl intézlünk. Következőleg épen nem vádoltathatunk azzal, mintha a kedélyeket előlegesen megnyerni törekvölge, azok elföguitsága, vagy épen részrehajlására szömitottunk volna. Azután pedig bocsánatot kérünk t. olvasóinkól, hogy e lapokban annyit értendünk oly ügynek, melybe örömet mellözendett nevünk sokkal inkább be vagyon szöve, hogycsem mi magunkról szerényen, mint egyébként illik, és szoktunk, hallgathatának. Mégis igyekezni fogunk minél rövidebbek lenni, s az egészben nem annyira saját igazolásunkat, mint inkább ama tagadhatatlan fontos ügyet és életkérdéseket tekintendjük, melyekről hallgatnunk lehetetlen. A t. tudósító is, ki a jan. 5-diki választmányi gyűlés huz ráját adta, csak ily szempontból tartá méltónak írni fölöle; nem csak, de még arra is fölhívti bennünket, hogy: „e lapok szerkesztöje” is megtegye „észrevételeit a nem csak ö, hanem az egész egyházat illető ügyre nézve.” Hasonló szempontból és biedelében lesznek e sorok is írva. — Mily elhatározással kezdttük meg újlag e lapok szerkesztését, azt az első szám homlokára tett cikk tanúsítja. A sz. bekének szeretele meg azon áldozatot is képes volt a közöngynek meghozatni velünk, hogy mindazon gyűlöletes insinuatiókra, melyek akár a dec. 7-diki választ. gyűlés, vagy erre okot nyujtott események, akár az ezekről nyilatkozó egyének föllöguitságak következtében a saját útján nem csak honunk határai közt, de azon kívül is világot láttak, a feledés fátyolát vessük. Mi el valánk szánya a legnehezebbre is, arra tudmilk, hogy a Sz.-István-Társulat m. elnök é által, irántai tiszteletlenséggel, „bizonyos dolog”-ban engedtelenséggel stb. vádoltatván (az e vádat kimondó levelek minden lapba utat füláttak), az effölte érzett mély fájdalomat néma bánattal hordjunk szívünk és emlékezetünkben: azt egyszöl ama gondolat-tal enyhítve, hogy a személyes öröm, vagy bá, söt ennél nagyobb baj is, végtelentl esekély súlylyal bir afféle kérdések eldöntésénél, melyek egy egész ország kath. közönségét érdeklik; és számtalanokat megörohhatnak az egyház-, és lélekismereti szabadság, a kath. meggyözö-

dések lában boldog nézete bevezet kegye társul megta tek, s valam t. vála felfog nézve ték, a — És töjéne azon ó tés me igazga hatott pant j hitt) le nem öv a minl haszon nagy t nyok k félkszi mogyi lap sz lajdon társul elöb hobb vágyó azt, a fogva, séggel gondc ben h eredim masb hatni súlyos tett m mint e rendkí könyv azt mi járhat félvevén határo kezdölö lap sz munká az em anyaz kisme menny Mi az tudós hiteles azért, ilyen lamen saink hála!

emvett.
ország
elkül-
mültév
száz fo-
k pedig
sz. tem-
lyon az
aragot
adomá-

roly ur,
ársulat
olvasó-
valódi
nyeinek
ezeket
ulatnak
ő jelen-
előadá-
atolunk.
nyit vé-
sz havi
is sértő
asó kö-
télünk.
ninha a
ok elfo-
k volna.
hogy e
be örö-
vagon
egyéb-
yekezni
em any-
adhatia-
melyek
a jan-
y szem-
ég arra
bője" is
az egész
tból és
lhatáro-
t, azt az
kének
nynek
ansina-
t, vagy
nyilat-
tató utján
világot
zánva a
án-Tár-
zonysón
gondot és vá-
ak), az
juk szí-
dolat-
t ennél
éle kér-
th. kö-
nak az
gy öbő-

dések nyílt bevallása, vagy azok elnémíthatása, és általában a vallási eszméket érvényesítő catholicismus hಂಬoldogító ereje s nem gátolt befolyása felől képződött nézetek tévura jutásától. Mi azon remény táplálva írunk bevezető sorainkat, hogy hallgatásunk díja legalább a további vádaktól mentesség lesz; e reményben hódoltunk kegyelmes főpásztorunk abbeli kívánatának is, hogy a társulati igazgatóságot ideiglenesen bár, de tovább is megtartsuk. A jan. 5-diki gyűlésben nyilvánított nézetek, s az ezek szellemében hozott határozatok mégis, valamint egyrészlől világosságba helyezték azt, hogy a t. választmány többsége, a miennkel egészen ellenkező felfogással bír az egyházi élet leglényegesebb föltételeire nézve; ugy nektünk elengedhetlen köteleességünk ké tették, az igazgatói hivatalról való végképeni lemondást. — És ez szolgáljon feleletül a „Pesti Napló“ t. szerkesztőjének abbeli megjegyzésére, hogy: „Somogyi K. ur, azon év óta, hogy a „Religio“ szerkesztését 2600 fr. fizetés mellett megkapta, szerkesztésben kívül semmi egyéb igazgatói munkát nem végzett.“ Hiszen mi sem szolgálhattott és szolgálhat nagyobb bizonyítékul, mint e ropant jövedelemről (németek által elég könnyelműnek hitt) lemondás, arra, mikép a „Religio“ szerkesztését nem öző s haszonleső szándékkal fogadtuk el; s hogy a minket tetteinkben vezérlő rugóttal nem az anyagi haszon képviseli. Különbben ama pár sorban színtoly nagy tudatlanság, mint vakmerőséggel (mert a viszonok nem ismerését tanúsító föltétességgel) emelt vád fékszik, melyre mi csak azt válaszoljuk, — hogy: „Somogyi K. a Religio szerkesztőségére“ (vagyis egy oly lap szerkesztőségére, melylyel egy évtized előtt, mint tulajdonával rendelkezett, s melyet épen azért egedett a társulat jelenlegi alelnökének, mint oldala mellé vett, előbb segéd-társ, később felelős szerkesztőnek által, hogy azt még ki nem fáradt erejével föntarthassa), épen vágyódott, s hogy arra vágyódní oka sem volt; — hogy azt, a választmányi gyűlésben ki is mondott akarattánál fogva, csak ideiglenesen, és azért fogadta el, mert e készséggel a társulatnak jó szolgálatot vélt tenni (nem is gondolva, mikép e vállalat a társulatnak, a nagygyűlésben bepanaszolt és ezekre menő veszteségét fogja eredményezni) s egyedül addig, míg a társulat alkalmasb és e munkára később egyénről fog gondoskodhatni; — hogy az igazgatói teendők kevésbbé voltak súlyosak a lapszerkesztői gondoknál: s mégis a növekedett nagyobb terhet és felelősséget nem nagyobbított fizetés mellett vállalá el. A fizetés t. i. ezután is maradt, mint előbb volt: 1400 frt; mely összeg hogy nem oly rendkívüli, egy Pesten, külön házat tartani kénytelen és könyvtára miatt is nagyobb szállásra szorult egyének, azt mindenki tudja, ki Pesten hosszabb ideig él, és nem járhat vendéglőbe. Mi a 600 frtnyi összeget illeti, mely felvénkint a „Religio“ szerkesztőségére külön fordíthatni határozatot, az, e célra egészen be lön ruháza: következőleg nem tekiüthet *fiatalságnak*. Mi egy kath. egyházi lap szerkesztőségét sohasem tartottuk oly napszámosi munkának, melyet jól-rosszul, a kiszabott díjért elvégez az ember ugy, amint magára nézve legkönnyebb, és anyagiul véve leghasznosabbnak tartja. Mi e lapra lelkesmeretes gondot és *anyagi* költséget fordítottunk, mennyit csak lehetett, és így mindent, ami tőlünk telt. Mi azzal sohasem dicsekedtünk, hogy néhány sornyi tudósításunkat hány különféle lapból meritettük, vagy hitelesítettük, és hányat kelle keresztülfutnunk csak azért, hogy tudjunk, mit tartanak arról a kath., és nemilyen világban; de azért csakugyan meg kelle fizetni valamennyit. Mi eszupán arra törekedtünk, hogy tudósításaink minél alaposabbak legyenek. És ezt, Istennek hála! sikerült is elérnünk. Mert bármily kevésbé tetszet-

tek is sokak előtt a közlött adatok: de igaz voltak nem igen vonatott, legalább tudnunkra, kétségbe; mert megcáfollatlanok voltak. Ilyesmit azonban nem lehet csak némely föltételes és néhány olesó lapra szorítóköző kiírásal elérni, mely a kutfékben nem válogat, és azon veszőlynek teszi magát ki, hogy a tények vagy jobban értesült organumok által minden nyomon megcáfollatik; irányát és szellemét minden nagyszerűbb esemény után változtatnia kellvén. Mi ezenfölül egy egész évtized alatt más, és nem újságírói dolgokkal foglalkozván, a „Religio“ szerkesztőségének átvételekor kénytelenek valánk, haesak előbbi jó nevűnket veszőlyeztetni nem akartuk, az e téren szükségelt kutfék ismeretébe mintegy utjolog és előlrol kezdve beletanulni. Miért is igen sok és drága lapot csak azért hozattunk meg, hogy az újabb mozgalmak horderejét felfogni s a különböző célokat érteni tudjunk. Így a szerkesztőségre eső félvői 600 frtból (a honi, többnyire szívességből, vagy cserében kapott lapokat és folyóiratokat nem is számítva), részént postán, részént könyvtárusi uton, a múlt év kezdetekor, a következőket rendeltük meg: Angsburger Allg. Zeitung, Frankfurter Postzeitung, müncheni Volksbote, Preussische Zeitung, Ausland, Christlicher Hausfreund, Christl. Pilger, Das Deutsche Museum, Illustrirtes Sonntagsblatt, Der Katholik, kath. Missionsblatt, hildesh. Sonntagsblatt, Rheinisches Kirchenblatt, Schlesi-sches Kirchenblatt, Menzels Literaturblatt, stuttgarti, s bremái Sonntagsblatt, Sonntagsblatt für kath. Christen, mainzi Sonntagsblatt, turini Armonia, genuai Catto-lico, romai Civiltà Cattolica, Revista Enciclopedia, L'Univers, paderborni Kirchenblatt, Hist.-polit. Blätter, Gmundener Wochenblatt, st.-pölteni Hippolytus, innsbrucki Christlicher Feierabend, iglói Sonntagsblatt, innsbrucki Katholische Blätter, Volksblatt, linzi Kath. politische Blätter, salzburgi Kirchenblatt, Prager Zeitung, Wiener Zeitung, Wiener Kirchenzeitung, Oesterr. Volksfreund, Archiv für kath. Kirchenrecht, Illustrirtes Familienbueh, Feierabend, Jugendzeitung, Kath. Litera-turzeitung, Oesterr. Schulbote, Sonntagsblatt vom Severin-Verein, Cronaca giornale di Scienze, La Domenica, Educatore Lombardo, L'istitutore, linzi Theol. prakt. Monatschrift, Kath. Wahrheitsfreund, L'ange gardien, l'Ami de la jeunesse, Journal du Dimanche, Revue catho-lique, l'Exemple, Revue chrétienne, le Correspondent, Magazin des écoles, Bibliothèque catholique, Revue catho-lique, l'Ami de sciences, l'Arc en ciel, Bibliothèque de Lille, Annales de la charité, l'Enseignement catholique, la Semaine religieuse, l'Orgue, l'Institut, l'Ami de familles, La Tribune sacerée, Le Foyer des Familles, Annales de Philosophie chrétienne, l'Observateur du dimanche, Memorial catholique stb.

Mindezen, részben el is maradt, lapok ára ki van *fiatalságnak*, s egy sem esere- vagy ajándék-példány. S ha árakat Királyi P. ur összeszámitja, s hozzáteendi a javító (120 frt.) s egyéb költségeket, (például írószerekre leg-alább 10 frt.), levelezésre (dacára minden bémentetlen levél elleni tiltakozásnak, legalább is 20 frt.), bérkocsira (mindenesetre vehető e címre 50 frt. mintan jelenleg, alig pár hét óta máris *többet* költöttem rá, lakomnak a városi távolabb léte miatt; de azért is, mivel a sok já-rást lábaim többé nem bírják), s egyéb szolgálatoéért (20 frt.): be fogja látni, mikép a netalán fönmardat (?) 100, vagy hány forint, alig elegendő ama nevezetesebb röpiratok és munkák beszerzésére, melyeket egy irodal-mi rovattal is ellátott egyházi lap nem nélkülözhet, ha ugyan rólok időnkint szót tenni, vagy épen bírálatot írni szándékozik. Sőt el fogja bihetni még azt is, hogy a fél-évenkint kapott 600 frtnál, mi a lap szerkesztése körül *többet* is elköltöttünk — oly könyvekre, melyekre külön-

ben alig leendett elkerülhetlen szükség. Ezt az év végén még mindig 600 és több forinttal szereplő könyvtári jegyzék nagyon is kétségtelen világosságba helyezi. — Azoknak, kik netalán azzal jönnek elő, hogy: „ez az én dolgom; mért költök annyit olyasmire, mit mások nélkülözhetnek és könyv nélkül is meg tudnak tenni”, nines mit mondanom; ha csak azt nem, hogy: kiki azt és úgy dolgozik, amint céljai hozzák magunkkal. Mi munkálatunkban mindenkor az egyebeknél becsesebb lélekűvet, Istent és az örökkévalóságot tartottuk szem előtt; s nem a pillanatnyi érdekek — avagy dicsőségért dolgoztunk. Azért szerettünk is, ha módunk volt benne, az egyházi-irodalmi téren minden kitelhető gond- és előkészülettel foglalkodni; nehogy az olvasó, ahelyett, hogy biztos irányt nyerne az ezeféle, szétágazó vélemények harcában, akaratlantul is tévútra vezetessék — tudatlanságból. Ha a társulattól nyert összeget egészen irodalmi segédesszókra fordítottuk, úgy tartjuk, kellőleg használtuk azt fel arra, amire adatott: nem *szélesítől*, hanem a lap belértékének emelésére. Ha nem egészen értünk is célt vele, mi gyarlóságunknak tudandó be, — azt legálább csakugyan nem érdemeltük, hogy valaki ropant fizetést bányjon szemünkre, és mitsemtevással vádoljon... Azért mi az igazgatói teendőket is örömezt teljesítettük, ha velök megbizattunk. Az ellenjegyzéseket csak úgy végeztük, mint annakelőtte; a Cantu-féle világtörténelem múltévben kiadott utolsó kötetének nagy, „Morus Tamás életé”-nek még nagyobb része általunk lön kinyitva, s jegyzetekkel ellátva; mint a „Bölcsészet lényege”-s feladatáról-irt, s még taval kinyomott (5¹/₄ ivre terjedő) értekezés is általunk lön kiállítva stb.; de holmi más, apróbb munkát is teljesítettünk az év folyta alatt: s ha többet nem tettünk, nem egészen a mi vétünk. Cantu említett kötetét egészen be akarók végezni: s bizonyára elfoglaltságunk dacára is célt értünk akkorra, midőn az megjelenhetett. Múltévben az Encyclopaedia foglalván el a társulati munkálatok legnagyobb részét (mely külön fizetett egyénekre van, amennyire tudjuk, bizva), miután egyetlen cikk kidolgozására sem hívatunk föl, de javításával is más foglalkozik, s nem az igazgatóság: természetes, hogy ennek munkái kevesbültek; de nem csupán ránk nézve. (Vége köv.)

POLITIKAI MOZZANATOK.

Franciaország. Páris, jan. 16. Beszélük, hogy az egyszersmint szenatori ranggal bíró főpapok egy beadványt készítenek a senatushoz, mely mérsékltsége által alakjában és tartalmában igen elütne a francia püspökség sok más nyilatkozványaitól.

— Az „Ind. B.”-nak írják Párisból, hogy a francia udvar kérdést intézett Oroszországhoz ennek Ausztriához való állítólagos közeledése miatt. Az orosz kabinet Franciaországra nézve igen megnyugtató feleletet adott volna. A tudósító hozzátézi azonban, hogy a cár a francia követnek még azelőtt néhány kedvezőtlen megjegyzést tén a „Pápa és a Congressus” című röpiratban foglalt politikai elvekre vonatkozólag, melyekről a követ természetesen tudósítá uralkodóját.

— Gerbet perpignani püspök, egyike Franciaország legjelesebb íróinak egy röpiratot adott ki 6 szeptemberében: a kormány a kedélyek izgatottsága miatt ne merte a főpapot e tekintetben megrátozni.

— A francia kormány lekenyerezni ügyszik mindazon ellenét, kiktől tart, hogy az időszakai sajtóban a közvéleménynek irányt adhatnak. A békebarátok már is igen félnek Thouvenel új miniszterétől, a bór-

ze nyugtalan, Thouvenel forradalmi diplomatának nevezik.

— A császár, mint rebesgetik, egy választott bíróság által ohajtaná a római kérdést megoldani, úgy hogy a legatiók a többi egyházállamtól különvált közigazgatási szervezettel birjanak, élükön egy világi kormányzóval, ki azonban a pápa hatósága alatt álljon.

— A Francia- és Angolország közt létrejött egyezségről azt hiszi a „Times”: hogy e tény szent borzalommal fogja eltölteni egész Európát és a nyugati hatalmaságokat képezzé teendi, zavartalanl és minden akadály nélkül elérni közös céljaikat. Könnyen megtörténhetik azonban, hogy keseritlen fognak csalódni, mert még sok, igen sok tényezőt feledtek ki számításukból. — Ugyane lap Napoleonnak államminiszteréhez intézett leveléről ezt mondja: „Vannak percek, midőn a világ legszabadabb népének is bámulnia sőt irigyelnie szabad a zsarnok kormányt, ennek előjoga miatt.”

Olaszország. A francia császárnak tudvalevő levele Fould államminiszterhez annyira elfoglalja most a közfigyelmet, mintha jelenleg Európa politikai láthatárán nem is volna más kérdés, mely a kedélyekre zibbasztólag hat és a melynek megoldását mindenki feszült figyelemmel várja. Már pedig ugyanezen francia császár csak néhány nap előtt egy levelet intézett a kath. kereszténység fejedelméhez, mely nem foglalt magában semmi nemzetgazdasági tárgyat, nem szólt a vámok eltörléséről, hanem egyszerűen minden hímезд nélkül az egyházállam megosonkítását és Romagában a pápai uralom megszüntetését kívánta. Sőt ezután néhány nap múlva Turinban a kormány élére meghívatott azon férfi, ki az olaszok jelen törekvéseinek utját egyengette s a ki Olaszország nemzeti ohajainak érvényt szerzett a diplomatiánál, mely a nemzeti kérdéseket évszázadok óta nem érté, vagy érteni nem akarta. De a római kérdésnek III. Napoleon által megkísérlett megoldása és Cavour grófnak újból belépése a szárd. miniszteriumba, nézetünk szerént, sokkal bensőbb összefüggésben állnak egymással, semhogy a csak imint Turinban fölmerült tény figyelmünket magára ne vonná. Cavour megbukott, mert a villafrancai békekötés, mely ki nem elégité a programmot, a melynek ő-egész tevékenységét szentelte, nem volt inyére. Megbukott, mert a tények a francia császárt a Mincio-nál megállapodni kényszeríték és a kényserítésnek lön Cavour gróf is áldozatja.

De miért lép Cavour gróf, ki Olaszország egységét Szárdínia uralma alatt ohajtá, épen e percben ismét a közélet, a nyilvánosság terére? Ezt tisztán csak helyies természetű és csak Szárdínia belpolitikai viszonyaira vonatkozó okokok idézték volna-e elő? Oh nem! Cavourt ismét a tények kérélhetlen logikája hívta meg a kormány élére; azon tény logikája, hogy Szárdínia annexionális törekvései jelenleg a siker nagyobb kilátásával birnak, mint még a villafrancai békekötés előtt is. Hisz már több olasz lap hiteles forrásból állítja, hogy a turini kormány elhatározta Közép-Olaszország tetleges békebelezését *fogvatostítani*, hahogy a congressus össze nem ül. A sz. atya lelksimereti köteleességének tartá a francia császár javaslatait visszautastítani. Az egyházi állam kormányja ily situatión közt és szemben ily haljólatsu törekvésekkel, még most csak neumes ellenállást fog kifejtteni. De esárodnak, kik azt hiszik, hogy a világ nyugodtan tértelenl fogná végig nézni a sz. atya és a francia császár közt netán kitörendő harcot, valamint esárodnak azok, akik fenneb hirdetik, hogy itt nem a kath. egyház elve forog kérdésben, hanem csak egy része a pápa világi uralmanak. Az igaz, hogy az egyház elve sokkal magasztosabb, semhogy földi vesztésegek érhetnek, de a világi uralom sértetlen épsege coiditio sine qua non-ja

amaz
litikai
napl e

snk :
közö
téteti
zudtál
tatóna

hogy
ják me
intézk

Napon
szaka
hajszá
értelm
rént tö
tartott
mezoa
csapat

jan. 10
gyilak

13-kán
E
szálló

A
forrásb
minden
combin
fására

sz. atya
B
son vol

a nép
a nyon
ségiésé
nyér-
lék Gar
desnek
hány b

nek a k
a franci
man bil
ciákat

tolni, k
készek.

gének p
az isten
honban
vigyen.

ton lord
irányáb
figyelő

Russel
utolsó ü
a toryk
ban nin
lök ekk
szüksö

keveseb
lönvök g
eskü al
geérr er

ton Fran

amaz elvnek. Ennyit tájékozásul Olaszország jelen politikai helyzetére vonatkozólag. És most térjünk át a napi eseményekre.

A Turinban megjelenő „Armonia“-ban ezt olvasuk: Ha jól vagyunk értesülve, a római kérdésre vonatkozó bizonyos okmányok e jelmondatlalt fognak közzétetni: „Te nem az embereknek, hanem Istennek haldudtál.“ E szavakat már Szt.-Péter mondá két képmutatónak és az egyházi javak megrablójának.

Florenz, jan. 12. Három nap óta az a hír kering, hogy Toscanát piemont, sőt tán francia csapatok fogják megszállni, okát azonban senki sem tudja adni ez intézkedésnek.

Rómából, jan. 13-án ezt írják egy bécsi lapnak: — Naponkint várjuk Garibaldi bevonulását a határoakra, a szakadás Párisal teljesen megvan, a szent atya egy hajszályit sem enged. — Ezen tudósítás szerint kell értelmeznünk a jan. 14-ki bolognai táviratot, mely szerint több zászlóalj vonult sietve Rimini-féle, mert attól tartottak, hogy pápai csapatok költöttek oda ki. — A mozgalomnak oka mindenesetre a főbbi, de a pápai csapatok kikötéséről származó hír koholmány.

A pápához intézett császári iratnak a Moniteur jan. 10-ki számában lett közzététele után a bibornokok gyűlést tartottak a Vatikánban. A francia kormánytól 13-kán új sürgöny érkezett Rómába.

Egy versio szerint, a római udvar a francia megszálló csapatok visszahírást kívánta volna.

Az „Ami de la Rel.“-nak írják Rómából: Hiteles forrásból állíthatom, hogy az államtitkár e napokban minden európai udvarhoz tiltakozóvanyt meszeltett azon kombinatio ellen, mely az egyházi államok megcsontatására irányulna, és hogy Európa legtöbb uralkodója a sz. atyát tisztelétől és hű rokonszenvéről biztosítja.

Buol volt külügyminiszter f. hó 14-én kihallgatáson volt ő szentségének.

Pármából panaszt emelnek, hogy jannár 7-én a nép garázdálkodott. Mondafik, hogy a nép, mely a nyomor napjaiban megszokta volt az önmagán való segitési módhoz nyúlni, ismét ehhez folyamodott a kenyér- és borárnk leszállításra nézve. Az utcai esőcselek Garibaldi visszahívását és a pármai nemzetűl ezredesnek letételét sürgette. A rendőrség közbejötté s néhány befogatás az egésznek véget vetett.

Rómából következő tartalmu tudósítást közölnek a külföldi lapok: „Nincs már többé arról szó, hogy a francia csapatok kivonuljanak-e Rómából, mióta Wiseman bibornok a szent atyának azon ajánlatot tevő, a franciákat 10,000 többnyire kiszolgált irhoni katonával pótolni, kik utolsó csepp verőket a szent atyáért ontani készek. Ezen tízezer ember néhány hét alatt ő szentségének parancsára készen állhatna. Általában ugy látszik, az isteni gondviselés arra jelölte ki Irhont, hogy Olaszországban a már nehéz bonyodalmaiban vezetés szerepet vigyen. Az alsó-ház irhoni tagjai tudatták már Palmerston lorddal, hogy ha a mostani kabinet az egyházi állam irányában a Derby miniszteriuma által ajánlott egyedül figyelő állást nem követné, ök egytől egyik Palmerston-Russel miniszterium ellen foguak szavazni. Miután az utolsó ülés óta nem kevesebb mint 14 új választás történt a toryk javára, tény, hogy jelen pillanatban az alsó-házban nincs a miniszterium többségben. Az irhoni képviselők ekké a politikai helyzet uraivá lettek, és azért tetszésük szerint buktathatják meg a miniszteriumot. Nem kevesebb mint 60 irhoni képviselő, kiket az angol közlönbözök gúnyolva „The Papes Brass-Band“-nak csufolnak, eskü alatt szövötköztek az egyházi állam sérthetlenségéért ernyedetlenül küzdeni. Ez a fő ok, amiért Palmerston Franciaországot sok szép szóval tartja, anélkül, hogy

legkisebb kötelezettséget is akarna elvállalni máséké, mint Angolhon erkölcsi horderejét a latba tenni.“

Spanyolország. Madrid, jan. 14-én. A „Gazetta“-közli az egyezmény tartalmát, mely a római szent szék és a spanyol kormány közt létrejött. Spanyolország kötelezi magát abban, hogy a pápa beleegyezése nélkül nem fogja az egyház javait eladni, föleserélni vagy más bármiméül célra használni; egyuttal elismeri az egyháznak jogosultságát javakat szerezhetni, azokat megtartani s használni.

Legujabb.

Páris, jan. 21. A „Moniteur“ jelentése szerint *Blaunt, Magne- s Rouher*-nak a császár meghagyá, hogy a f. hó 5-ki császári iratban kijelölt kiszáritási munkálatokról tanácskozzanak.

London, jan. 20. A „Morning Chronicle“ jelenti, hogy a nyugati hatalmasságok között kötöttet kereskedelmi szerződés által Franciaországban a vas-és kőszénre, Angolországban pedig a bor-, szeszecitalok- és selyemre vetett vám alább fog szállítani.

Páris, jan. 20. Hírlik, miszerent legközelebb a császárnak egy újabb irata fog közzétéetni, várható reformok iránt.

Turin, jan. 18. A kormány ismét 3,400,000 fr. értékű kincstári uradalmakat ad el. *Genina* tanár s *Oglana* ex-miniszter államtanácsosokká neveztettek ki. — A miniszteri névsorról következő hír származik: *Cavour* küls ideiglenesen belligy-, *Farini* címzetes belligy-, *Fanti* hadigy-, *Lanza* oktatástigy-, *Jacini* pénzügy-, *Grattani* közmunkatigy-miniszterek, *Cassini* pécsetör; hírszerent *Fanti* helyébe *Ciadini* veendő át a közepolaszhoni sereg főparancsnokságát. — Egy magasabb egyházi föméltóság a turini s milánói katolikusok hódolati fölirataival Rómába utazott. A *trebbia-piacenzai* vasut utolsó darabja ma nyitattott meg. — Az „Opinione“ jelenti, hogy a hárszabályzási bizottság a *peschiera* várkerület meghatározása iránt bevégző munkálatait.

Páris, jan. 18. (a „H. N.“ távirata). A „Patrie“ tudni akarja, hogy az 1861-ben bekövetkezendő megszüntetése a föltétlen beviteli tilalomnak, az illető árakra eső 25 egész 30 százaléknuyi vám által fog pótoltatni s ezen vámdíjakat elégségesekeknek véli, miután ezek a nyers terményekre nézve alább szállíttatnak. — Bordeaux küldöttséget menszrend a császárhoz, hogy neki a város köszönetét kifejezze.

Triest, jan. 18. Amint mondják, ő es. Fensége *Ferdinand* Miksa főhg és fens. neje *Sarolta* hercegnő Brazília való utazása abbanmaradt.

London, jan. 21. A mai „Morning Herald“ jelenti: a párisi érsek mgr *Morlot* titkostonácsosi állásáról lemondott.

A „Spectator“ szerent a kereskedelmi szerződés az angol és francia lobogók egyenlő állását s a tonna-pérez megszüntetését tárgyalná, Angolország a szén kivitelére semmi becsúrt sem emel; ugyszintén a tarifa átvizsgálása is meg fog történni.

Hír szerent az új-foulandi halászatok kérdéséről való egyezmény is meg fog történni.

London, jan. 21. Harrison, a *Great-Eastern* kapitánya vízbe fült.

Turin, jan. 19. A király folytonos gyöngékedése miatt a francia követ elfogatása elhalasztalott. Nyolc küllönbözö bizottság neveztetett ki, a régi és új tartományokban a pénzügyi törvények teljes egyenlőségének megállapítása végett.

A hír a nyilvános közmunkatigy miniszterentl *Cle-*

adt, oktatási miniszterül pedig *Buoncompagni* nevezé. A *lombardiai fegyverek* átvétele Peschierában f. hó 20-kán fog megkezdetni.

Firenze, jan. 17. Egy távirat azon tudósítást hozta, hogy *Viterbában* (egyházi állam) *nyugalmaságok* törtek ki. Egy schweici csapat *Pesaróhól* ideérkezett.

Modena, jan. 18. A „L'Avvenire” című lap felfüggesztetett s ellene a per megindított.

Dresden, jan. 21. A mai „Dresdner Journal”. A *szászok* részére szabad alapon nyugvó s Ausztriához csatlakozó új *üzletkérvény-javaslatot* közöl.

Hasonlóképp *megecsíti* ezen lap a több laptól hozott ama tudósítást, miszerint *Ausztria és Württemberg* a szövetségi hadiszerkezet tárgyában Poroszországnak nyilatkozataihoz csatlakozik.

Páris, jan. 14. Hallomás szerént az angol-francia kereskedelmi szerződés még a törvényhozó kamrák megnyitása előtt kötteték meg. A bor, a szeszemlék, selyemárúk s párisi cikkek vámja Angolhonban alább szállítatik. S ezen, Franciaországnak tett kedvezmény haladéok nélkül életbe léptették. Ellenben az angol áruk behozatala elleni védvám csak 1861-ki angusztsban fog megszüntettni.

TÁROGATÓ.

— *Bartokovics Béla* egri érsek ő excellentiája, nemes tetteinek gazdag könyvébe ismét egy fényes lapot írt. A magyar Akademia palotájára ugyanis 10,000 frtot adományozott, mégpedig egy részleiben való fizetés mellett. Az egri *káptalan* szintén 10,000 frtot írt alá olyformán, hogy minden évben 1000 frtot fizetend.

— „*G. L.*”-ban olvassuk, hogy a f. 1860-ik évre tervezett *általános gazdasági kiállítás* meg lehet tartani. — Erre ugyanis *pénz*, mégpedig több pénz kell, mint amennyit az egyesület saját rendes forrásaiból e célra adhatna, s így a kiállítással műhatlanul *sorsjegyeket* kénytelen összekötni, mely alapon egyrészlről a kiállítási költségeket fődözhesse, de másrészlről egy esomé gazdasági tárgy ki-sorsolása által magát a kiállítást is érdekesebbé tehesse. A sorsjegyekre azonban felsőbb engedély kellett, s épen e percben értesülünk, hogy az engedély *legfelsőbb helyről* 20,000 frtig terjedő 50 kros sorsjegyek kibocsátására megadott.

— A helybeli *izraeliták* f. hó 25-ken táncvigalmat fognak rendezni az „Európa” helyiségeiben, mégpedig a *Magyar Akademia palotájának* javára.

— *Ugyanazon célra* a szegedi lelkes ifjuság is szándékozik táncestélyt tartani. Reméljük, hogy ez az idén Szegeden tartandó dalidők közt a legnépesebb leend.

— *Baja város tanácsa* elhatározá, hogy az eddigi *iskola-piacot* ezután *Kazinezy-ternek* nevezend.

— *Kun-Szent-Miklós városa* tanácsa végzése által a Magyar Akademia palotájára 500 frtot írt alá, mely összeg öt éven át, 100 frtnyi részletekben lesz fözetend. Az ott is megtartott Kazinezy-ünnepe 300 frtot jóvedelmezett; magánosok pedig még fölyvást adakoznak.

— Nekünk, magyaroknak is van *Archimedesünk*; ez azonban nem oly böcs férfi, mint a ki az ó-korban élt; hanem egy hazai kézművész gőzhajó, mely a szabad Dunán mult napokban érkezett Győrre, hol a legnagyobb örömmel fogadtatt.

— Ugyancsak *Győrött* adták Shakespeare „Makrancos hölgyét” egy német átdolgozás szerént, ily cím alatt: „*Örvögtető huszártiszt*”, vagy „*Hegyen völgyön lakodalom*”.

Jókai Mórtól közelebb rimes versekben írt vigjáték kerül színi; a főszemély Szécsi Mária lesz benne; új drámáirónk pedig „*Dob Katica*” című történeti népsziműn dolgozik.

— *Szegárdon* a Magyar Akademia palotájának alap-tökeje növelésére febr. 8 kán táncvigalom fog rendeztni.

— *Kegyes adományok jegyzéke*. A szentvéd szentséges pápának, e következő jelige alatt: Atyám! ha akarod, vedd el e poharat éntőlem; mindazonáltal nem az én akaratom, hanem a tied legyen. (Luk. 22, 42.) fűi kegyeletű ajánlanak az „*Idők Tanuja*” szerk. által:

Majthényi Adolf udvardi alesp. és pléb. 3 db. aranyt
Schrimpf Ferenc udvardi káplán 1 „ „
Gróf Pongrácz Adolf udvardi káplán 2 „ „

Neuzeti színház. Jan. 20-kán, *Don Caesar de Bazan*, dráma 5 felv., franciából fordította Diósi. — A címszerep *Lendvainak* legsikerültebb szerepei közé tartozik, ki a könnyelmű fiatal gróft ma is nagy tetszéssel személyesíté. *Munkácsi F.-né* Maritanát mely érzéssel és szép játékkal adá. *Tóth I.* mint don José, teljes méltánylást érdemel. *Tóth Soma* és *Horváth Teréz* (Montfior marquis és neje) komikus alakjai gyakran megnévtették a közönséget. Az esküvő alatti karének szépen öszhangzott. — A díszítményekre nézve az a megjegyzésünk van, hogy nagyon rontja az illúsiót, midőn háttérben a palotákat inogni látjuk; pedig e eskély bajon a rendezőség könnyen segíthetne. Közönség közep-számmal. — Az előadást Ó es k. Fensége *Albrecht* főherceg magas jelenlétével megtisztelni méltóztatott.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő:

Lonkay Antal.

Főmunkatárs:

Garay Alajos.

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés.

Árkelet a bécsi börzén jan. 20.

5% ausztr. érték.	68.—
5% nemzeti kölcsön	79.90
5% metalliques	72.80
4%	64.—
5% magy. földt. köt.	72.50
Erdélyi	71.—
1834-ki állampapírok	368.—
1839-ki	119.25
1854-ki „ 4% -es	112.—
Comoi	15.50
Hitelesorsjegy	104.75
4% Dunagáz. sorsj.	103.—
Hg Esterházy „ 40 fős	82.50
Hg Salán „ 40 fős	40.—
Hg Pálffy „ 40 fős	39.—
Hg Clary „ 40 fős	34.75
Gr. St. Genois „ 40 fős	39.75
Rudai „ 40 fős	38.25
Hg Windschg. „ 20 fős	23.—

Gr. Waldstein „ 20 fős	27.50
Loyd	218.—
Pesti lánchíd	395.—
Éjszakai vasut	1946.—
Allamvasut	278.50
Nyug. vasut	177.—
Déli „	163.—
Tiszai „	105.—
Pardubitzi „	137.—
Amsterdam 100 holl. f.	—
Angsbürg 100 d. n. f.	112.25
Frankfurt 100 d. n. f.	—
Hamburg 100 m. b. f.	—
London 10 fl. st.	130.75
Páris 100 frank.	—
Bukarest oláh piász	—
Cs. koronás	—
Cs. arany	6.19
Ezüst 100 rterzt	—

VASUTMENETEK.

INDULÁS.

Pestől Váradra, Debrecenbe: 5 órak. regg.
Szolnokról Aradra: 3 ó. 57 p. d. u.
N.-Váradra 10 ó 3 p. regg.
Püspök-Ladányról N.-Várad: 12 ó. 53 p. d. u.
Szolnokról Deb. Miskolc: 10 ó. 3 p. regg.
Pestől Arad, Temesvára: 4 ó. 15 p. d. u. 5 ó. 6 p. r.
Szegedről Temesvára: 11 ó. 34 p. éj. 2 ó. 6 p. d. u.
Püsp.-Ladányról Szoln.-Arad: 1 ó. 14 p. d. u.
Miskolcra: Pestre: 5 ó. 52 p. r.
Debrecenből Pestre: 11 ó 35 p. reg.
N. Váradról Püsp.-Ladányra: 9 ó. 30 p. d. e.
Aradról Pestre: 9 ó. 51 p. e.
Temesvárról Szegedre: 7 ó. 54 p. 5 ó. 10 p. r.
Szegedről Pestre: 1 ó. 6 p. éj. 12 ó. ád.
Pestől Bécsebe: 9 óra r. 9 ó. 25 p. est.
Uj-Szönyről Bécsebe: 2 óra 5 p. délután.
Becsből Pestre: 6 ó. 30 p. r. 7 órak. est.
Győr-Uj-Szönyre: 8 ó. r. 4 ó. 40 p. d. u.